

سرمقاله^۱

اطلاعات در فرآیند پژوهش به عنوان ماده خام محسوب می شود، از طرفی حاصل یک پژوهش نیز تولید اطلاعات جدیدی می باشد که در چرخه فعالیت های آموزشی و پژوهشی بارها مورد مصرف مجدد قرار می گیرد. شناسایی نیازهای اطلاعاتی جامعه دانشگاهی و فراهم کردن امکانات جهت تامین این نیازها یکی از رسالت های کتابخانه ای دانشگاهی است. از جمله فعالیت هایی که در کتابخانه های دانشگاهی و از جمله کتابخانه های مرکزی صورت می گیرد، ارائه خدمات آموزش سواد اطلاعاتی و مهارت های اطلاع یابی به منظور توانمند ساختن اعضاء کتابخانه در برآوردن نیازهای علمی، آموزشی و پژوهشی خود است. در همین راستا مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه آمادگی خود را جهت برگزاری کلاس های آموزشی آشنایی با منابع اطلاعاتی به ویژه منابع الکترونیکی برای اعضاء هیات علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی اعلام می نماید. معاونین محترم پژوهشی دانشکده ها می توانند درخواستها و نظرات خود را در زمینه برگزاری این کلاسها به مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی اعلام نمایند. پیشنهادات و نظرات سازنده خوانندگان محترم نیز می تواند ما را در برگزاری هرچه بهتر این امر یاری نماید.

نشریه دو ماهانه مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی

مسئول: دکتر مهرداد مهری

سر دبیر: زهره عباسی

مدیر داخلی: منصور میرزایی

تایپ: زهرا قدمگاهی

پست الکترونیکی: sdarvish@wali.um.ac.ir

من الکترونیکی این نشریه در سایت کتابخانه مرکزی قابل دسترس

است: <http://c-library.um.ac.ir>

تلفن: ۰۵۱-۸۷۸۹۲۶۳، ۰۵۱-۸۷۹۶۷۹۸

همکاران این شماره:

زهرا عباسی - فریبا شگفته - معصومه صالحفر - لادن قزلی - رقیه دهستانی - سمانه رحمانی - محمود صدیقی - فاطمه هراتیان - زهرا قدمگاهی - اکرم سلمانی -

^۱ - زهره عباسی (دانشجوی دکتری رشته کتابداری و کارشناس ارشد کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

چگونه پایان نامه‌های خود را در پایگاه پژوهشگاه اطلاعات مدارک علمی ایران ثبت کنیم^۲

براساس دستورالعمل ۴۳۸۹/۱۲۲۳۸ به تاریخ ۸۶/۸/۲۰ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کلیه دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی دولتی و غیر دولتی زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ملزم هستند یک نسخه از پایان‌نامه دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری (تحصیلات تکمیلی) را پس از انجام دفاع و اصلاح نهایی دانشجو به پژوهشگاه ارسال نمایند. هدف از این طرح امکان دسترسی به منابع غنی علمی (پایان نامه‌ها/ رساله‌ها) و جلوگیری از تکرار مطالعات انجام‌یافته در داخل کشور می‌باشد.

مراحل انجام کار طی شیوه نامه‌ای از طریق پژوهشگاه به دانشگاه‌ها و مراکز مربوطه ابلاغ شد و مقرر گردید این کار در دانشگاه توسط یک نفر از کتابداران در کتابخانه مرکزی یا یکی از کتابخانه‌ها (بسته به سیاست و انتخاب دانشگاه) اجرا شود. براین اساس کتابدار مسئول این کار با داشتن نام کاربری و گذر واژه‌ای که پژوهشگاه در اختیار وی به‌عنوان رابط قرار داده می‌تواند در بخش مربوط به تحصیلات تکمیلی وارد و پس از حصول اطمینان از ورود اطلاعات مراجعین و مقایسه صحت و دقت اطلاعات وارد شده مجوز تسویه حساب را صادر نماید. توجه: دانشجویان لازم است قبل از مراجعه برای تسویه حساب یک نسخه پایان نامه چاپی و دو عدد لوح فشرده از پایان نامه خود را در قالب‌های PDF و Word و دانشجویان رشته ریاضی در قالب Ftx آماده داشته باشند تا بتوانند هنگام مراجعه جهت ارسال به پژوهشگاه تحویل کتابخانه مرکزی نمایند. لازم به توضیح است پایان‌نامه چاپی همراه با یک حلقه لوح فشرده توسط کتابخانه به پژوهشگاه ارسال می‌شود و یک حلقه لوح فشرده در کتابخانه مرکزی نگهداری می‌شود.

در ادامه مراحل انجام کار براساس اطلاعات موجود در سایت پژوهشگاه توضیح داده می‌شود.

۱- نام و آدرس: پایگاه ثبت اطلاعات پایان نامه‌ها، رساله‌های تحصیلات تکمیلی کشور

<http://thesis.irandoc.ac.ir>

۲- بخش مربوط به دانشجویان: دانشجویان باید پس از وارد شدن به سایت گزینه ثبت اطلاعات را از گوشه سمت چپ در پایین صفحه انتخاب نمایند، با این کار فرمی در اختیار آنان قرار می‌گیرد تا اطلاعات مربوط به پایان‌نامه خود را وارد کنند. دقت داشته باشند همانطور که در فرم توضیح داده شده تکمیل کلیه فیلدها بجز موارد ستاره‌دار الزامی است. گزینه ثبت و ذخیره را که در پایان فرم آمده انتخاب کنند تا کد رهگیری را از طریق سیستم دریافت و این کد را یاد داشت کنند. دقت داشته باشید نگره داشتن کد رهگیری تا انجام کامل تسویه حساب ضروری است.

۳- مکان مراجعه: دانش‌آموختگان با داشتن کد رهگیری برای تسویه حساب و تحویل پایان‌نامه باید به کتابخانه محل استقرار نماینده پژوهشگاه مراجعه نمایند. (در دانشگاه فردوسی به بخش اسناد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی مراجعه شود)

۴- بخش مربوط به تحصیلات تکمیلی: در این بخش کتابدار مسوول پس از دریافت پایان‌نامه (یک نسخه چاپی و دو حلقه لوح فشرده که متن پایان‌نامه در قالب‌های Word و PDF در آن ذخیره شده باشد) و کد رهگیری از دانشجو می‌تواند با کلمه کاربری و گذر واژه‌ای که در اختیار دارد وارد بخش مربوط به تحصیلات تکمیلی در سایت پژوهشگاه شده و با دادن کد رهگیری ارائه شده به دانشجو و پس از حصول اطمینان از ثبت و ارسال موفق فرم اطلاعات پایان‌نامه با وی تسویه حساب نماید.

^۲ - فاطمه هراتیان (کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

دانشجویان محترمی که قصد ورود اطلاعات پایان‌نامه خود را در فرم مربوطه دارند قبل از اقدام به ورود اطلاعات به چند نکته توجه داشته باشند:

الف: عنوان لاتین پایان‌نامه (جزء فیلدهائی است که باید تکمیل شود)

ب: رشته اصلی، گروه، رشته به تفکیک (گرایش جزء فیلدهایست که تکمیل آن ضروری نیست).

ج: به تفاوت چکیده راهنمای عمومی و تخصصی (به فارسی و لاتین) دقت نمایند و مطالبی که در این دو قسمت وارد می‌شود را از قبل آماده داشته باشند.

چ: به نکاتی که برای دقت بیشتر شما در متن فرم درج شده است توجه داشته باشید از جمله مثال برای نحوه وارد کردن اطلاعات تاریخ دفاع و تعداد صفحات.

در پایان لازم است به این نکته توجه داشته باشید که هرگونه اختلال در نحوه ورود اطلاعات منجر به ایجاد اشکال در دریافت کد و تسویه حساب خواهد شد.

واژه نامه هنر مجموعه ای ارزشمند برای متخصصان حوزه های موضوعی هنر^۲

The dictionary of art/ editor, Jane turner .-new York: grove,1996

34v.:ill

مجموعه ۳۴ جلدی واژه نامه هنر در حقیقت یک دانشنامه محسوب می شود. کار تالیف و تدوین این اثر جهانی از سال ۱۹۸۰ توسط ۶۷۰۰ نویسنده از ۱۲۰ کشور جهان آغاز و در طول ۱۲ سال به انجام رسیده است. نویسندگان مقاله ها از متخصصان موضوعی در تاریخ هنر، طراحی و نقاشی به شمار می روند و بر اساس تخصص خود انتخاب شده اند. ویراستار آن جین ترنر (Jane turner) استاد هنر طراحی، معاون کتابخانه مورگان (Morgan library) نیویورک، فهرست نویس بخش هنر غربی در موزه اشملن (Ashmolen museum) آکسفورد و سروراستار مجله هنری آپولو (Apollo) می باشد. این منبع مرجع هشتاد و پنج درصد هنرمندان و مشاهیر مطرح در کتاب (Gale, 1996) North American women Artists of The Twentieth century و همچنین شصت درصد مدخلهای contemporary Artists century (garland, 1995) را در بردارد و همچنین از نظر زمانی هنرهای تجسمی هر فرهنگ و تمدن را از دوران ماقبل تاریخ تا عصر حاضر پوشش می دهد. تازه ترین و جدیدترین اثر قابل مقایسه با این منبع دایره المعارف هنر جهان (The Encyclopedia of World Art) چاپ مک گرو هیل سال ۱۹۵۹ می باشد. (موجود در مرکز اطلاع رسانی)

گستره موضوعی مجموعه :

پوشش موضوعی واژه نامه هنر را به طور کلی نقاشی، مجسمه سازی، معماری، عکاسی، طراحی، هنرهای تزئینی و ... تشکیل می دهد. حوزه جغرافیایی این منبع سراسر جهان و شامل افریقا، جنوب شرقی آسیا، آسیای مرکزی و مغولستان، چین، هند، جهان اسلام، ژاپن، کره، آمریکای شمالی، اقیانوسیه، استرالیا، کلمبیا، صربستان، یونان و رم قدیم و شرق نزدیک می باشد. مقاله ها در ۱۲ گروه دسته بندی شده اند. بزرگترین گروه، سرگذشتنامه ها می باشد که در مجموع ۲۰/۸۰۰ از ۴۵ هزار مدخل را در برمی گیرند. در حدود ۱۷/۳۰۰ زیست نامه به هنرمندانی از قبیل نقاشان، مجسمه سازان، طراحان، معماران و نقشه کشان، زرگران، میل سازان، کوزه گران، سفال گران و طراحان صنعتی اختصاص یافته است. همچنین نزدیک به ۳۵۰۰ سرگذشتنامه متعلق به گردآوردندگان، کارگزاران، دلانان، فروشندگان، مشتریان، نظریه پردازان، نویسندگان، مورخان هنر، روسای موزه، منتقدان و اساتید می باشد. در مقایسه با عصر جدید، سرگذشتنامه های مربوط به دوران قرون وسطی و عصر جدید نسبت زیادتری را در این واژه نامه در بر گرفته اند. همچنین پانزده هزار تصویر و عکس متناسب با مدخل های کتاب موجود می باشد.

ساختار واژه نامه:

نظم الفبایی :

نظم الفبایی مجموعه حرف به حرف می باشد، علائم سجاوندی (نقطه، ویرگول) این ترتیب را به هم می زند چنانکه مدخل stam,mart جلوتر از Stamford قرار گرفته است. هنرمندان قبل از ۱۵۰۰ م که بخش دوم نام آنها به محل اقامت و یا حرفه و شغل این افراد برمیگردد زیر حرف "I" و "v" آمده اند. (مانند Leonardo da vinci) اعداد و ارقام به استثنای اعداد رومی (I) در جای خود الفبایی شده اند. شاهان و فرمانروایان و پاپهای دارای تشابه اسمی که با القاب و اعداد رومی همراه و مشخص گردیده اند، بعد از افراد فاقد شماره و قبل از فرمانروایان هم نام (بعنوان نام خانوادگی) مرتب شده اند:

Charles, prince of wales

Charles I, king of spain

Charles, Richard

^۲ - محمود صدیقی (کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

مدخلهای مشابه توسط اعداد رومی و داخل قلاب (I) مشخص می شوند این نوع مقاله ها به ترتیب مکان، مواد، روش و تکنیک، قالب هنری، موضوع، نام و فامیل یا خاندان و سرگذشتنامه فرد وارد شده اند. مدخلهای مکان با نام مشابه بر اساس سال و تاریخ ساخت الفبایی می شوند. افراد دارای تشابه اسمی توسط اعداد رومی کوچک (i) مشخص و بر پایه سال، تاریخ تولد و وفات الفبایی گردیده اند.

۲. سرگذشتنامه ها :

سرگذشتنامه ها عموماً از قدیم به جدید بر طبق دوره، سال و تاریخ سازمان یافته اند و هر یک به بخش ها و زیر مجموعه های کوچکتر تقسیم شده اند. افراد یک خاندان زیر نام اشراف آن فامیل الفبایی و از شخص دوم به بعد وابستگی فامیلی هر یک نسبت به فرد قبل و بعد توضیح داده شده اند.

Smith.english family of sculptors

(1) John smith (b..., d ...)

(2) Richard smith (b..., d ...) son of (1) john smith

اگر افراد دارای نام و فامیل مشابه باشند ولی به لحاظ ترتیب و توالی در یک خاندان به طور منظم نیامده باشند، معمولاً توسط اعداد رومی بزرگ (I) متمایز می گردند و چنانچه این ترتیب وجود داشته باشد با استفاده از اعداد رومی کوچک داخل کمانک مشخص می شوند.

(e.g. Giovanni battista I carlone (i) and Giovanni battista II carlone(ii))

در تمامی مقاله ها (زیست نامه ها و غیر آن) مراتب ساختاری تقسیم فرعی رعایت گردیده است. بطوریکه یک مدخل به مولفه ها و موضوعهای متنوعی تقسیم و از مباحث طولانی به موارد جزئی با استفاده از اعداد رومی بزرگ، اعداد عربی (۱)، اعداد رومی کوچک و حروف (a) منتهی و مشخص می گردد و نظام ارجاع درون متنی این بخش ها را به هم متصل می نماید (See SI, 2(iii)(b)above) چنانکه به عنوان مثال مدخلهای طولانی مانند چین و هنر اسلامی هر یک به زیر مجموعه هایی متشکل از مدخلهای فرعی و فهرستی از جزئیات تقسیم می شوند.

۳. اسامی مکان ها، فرمانروایان، تقویم و تاریخ :

با توجه به تغییر نام کشورها و شهرها از نظر سیاسی، معیار انتخاب نام " سازمان ملل متحد " و وجود نام رسمی آنها در این سازمان است و چنانچه در طول تاریخ اسامی تغییر یافته باشند، به نام جدید ارجاع داده می شوند. برای اسامی غیر انگلیسی و نام فرمانروایان دو منبع مورد استفاده و استناد قرار گرفته است (مقدمه ج ۱). تاریخ میلادی برای مناطق مسیحی و تاریخ هجری برای کشورهای مسلمان مورد استفاده واقع شده است و جایی که تردید وجود دارد در جلو تاریخ و سال علامت سوال (?) آمده است.

۴. مکان و محل نگهداری آثار هنری:

برای هر اثر هنری مورد بحث تلاش گردیده است به محل دقیق نگهداری آن در حال حاضر اشاره شود. شکل اختصار و کوتاه نوشت (Abbreviations) جا و مکان هر اثر هنری هنگام بررسی در جلو آن داخل قلاب آمده است. به صورت کامل این اختصارات را می توان در پیوست مربوطه ملاحظه نمود (v.33, Appendix A) باید توجه کرد که در این واژه نامه به آثار هنری موجود در گالری ها و نمایشگاه ها، مجموعه های خصوصی و بروشورها و کاتالوگ ها نیز استناد شده است.

۵. کتابشناسی ها و منابع :

فهرست کامل منابع مورد استفاده در این مجموعه اعم از منابع چاپی و غیر چاپی مانند دست نوشته ها، مجموعه های عکس، نوار ویدئو و فیلم به طور معمول در پایان هر مدخل به ترتیب تاریخ اولین ویرایش و سال مرتب شده اند. در

صورت استناد به منابع مرجع صورت اختصار آنها ذکر گردیده است (سیاهه کامل (v.33, Appendix c list A)) کتابهای مورد استناد مکررمعمولا به شکل اختصار در فهرست کتابشناسی پایان هر مقاله آمده اند و صورت کامل این قبیل مراجع با نظم الفبایی نویسنده در جلد ۳۳ قابل دسترس می باشد. (Appendix c, list B).

به طور کلی به تازه ترین چاپ یک کتاب ارجاع می شود. چاپ تجدید نظر با علامت اختصاری (rev) و چاپ مجدد با "R" و ترجمه ها با حرف (trans) مشخص و زمانی که مکان نشر یا تاریخ چاپ در کتاب وجود ندارد در محل آن از حروف (n.p) یا (n.d) استفاده شده است. چنانچه مقاله های مجله ها و نشریات ادواری مورد استفاده قرار گرفته باشند، صورت اختصار نام مجله و نشریه در کتابشناسی مدخل مورد اشاره و نام کامل این منابع در پیوست ملاحظه می شود. (v.33, Appendix B)

۶. نویسندگان مقاله ها:

امضای نویسندگان در انتهای هر مقاله وجود دارد. در مقاله های چند بخشی یک بخش یا بیشتر ممکن است امضا نشده باشد که در این صورت نویسنده بخش بعد آن را امضا نموده است. چنانچه در مواردی ویراستار مقاله ای را تالیف و گردآوری کرده باشد یا نویسنده ای بخواهد ناشناس بماند به جای امضا در پایان مقاله علامت مربع (□) گذاشته شده است. اگر چنانچه دو نویسنده مشترکا مقاله ای را تالیف نموده باشند اسامی آنها به ترتیب نام خانوادگی ظاهر می شود. اگر فردی متن مقاله نویسنده اصلی را تصحیح و نیز به او کمک کرده باشد و یا تنها در کتابشناسی متن متعلق به نویسنده سهیم باشد امضای نویسندگان به ترتیب ذیل خواهد بود:

BETTY SMITH, With CHARLES JONES
BETTY SMITH (bibliography with CHARLES JONES)

۷. نظام ارجاع متقابل (Cross-references):

برای حفظ یکپارچگی و پیوستگی و جامعیت مدخل ها، نظام ارجاع متقابل در سراسر واژه نامه رعایت شده است. این ارجاع ها به چندین شکل در متن ظاهر می شوند.
الف. میان متنی با حروف بزرگ (capital) به این معنی که آن اسم یا محل در محل الفبایی خود "مدخل" واقع شده است.

ب. با عباراتی مانند see also

ح. به عنوان سرعنوان های پررنگ تر (bold)

چگونه از این مجموعه استفاده نماییم؟

الف. در ابتدای هر جلد راهنمای استفاده از مجموعه وجود دارد

ب. جدول علائم و اختصارات عمومی (genral abbreviation) به کار رفته در موضوع ها و مطالب کتاب در اول هر مجلد آمده است. (e.g. Gr. Greek)

ج. در جلد ۳۳ سه پیوست (appendix) شامل کتبه نوشت ها و اختصارات مورد استفاده در کتابشناسی های هر مدخل و اطلاعات کامل آن و نیز سیاهه نویسندگان مقاله ها به ترتیب ذیل می باشد:

۱. (appendix A): شامل مکان و محل نگهداری آثار هنری اعم از شهرها، موسسات و سازمان ها، موزه ها، نمایشگاه

ها و گالری ها

۲. (appendix B) صورت اختصار عنوان های نشریات ادواری و فهرست کامل این عنوان ها

۳. (appendix C): فهرست اختصارات مربوط به کتاب های مرجع به همراه اطلاعات کامل این منابع که شامل دو

بخش دیگر از جمله سیاهه نویسندگان آثار مرجع (list B) و فهرست اختصارات فروست های ناشران (list C) نیز می شود.

۴. (appendix D): فهرست نویسندگان مقاله ها.

نمایه (Index)

جلد ۳۴ به نمایه اختصاص دارد و خواننده می تواند برای بازیابی مطالب مستقیماً به آن مراجعه نماید برای استفاده راحت تر از نمایه توجه به نکات ذیل توصیه شده است:

الف. اعداد پررنگ (bold) شماره جلد ها را تشکیل می دهند.

ب. علامت ستاره (*) در جلو شماره ها نشان می دهد که مقاله اصلی (یا مقاله فرعی تر) در آن مدخل و صفحه یا صفحات آمده است.

ج. اسامی اسلامی زیر نام کوچک الفبایی شده اند.

د. برای ارجاع مکان ها و شهرهای قدیمی به اسامی جدید نظام " ارجاع متقابل " لحاظ شده است.

ه. چنانچه دو مکان و محل دارای تشابه اسمی باشند، توسط " کشور " یا " منطقه " مشخص و متمایز می گردند.

Philadelphia (Lydia)

Philadelphia (USA)

استفاده از نظام ارجاع متقابل (Cross-references) :

خواننده توسط عبارات و کلمات ارجاعی (see, see also , under) به شکل پذیرفته " مدخل " مورد نظر در محل

الفبایی خود راهنمایی می شود.

مثال (۱) نمایش مدخل " تاج محل " در جلد نمایه :

Tajmahal see under AGRA —————> Tombs

Agra

Tombs

Tajmahal

مثال (۲)

Kamal al _mulk see GHAffaRi

MUHAMMAD

2collab چیست؟^۴

ابزار تحقیقاتی جدیدی میباشد که از سال ۲۰۰۷ بکار گرفته شده است. این ابزار در واقع صحنه تشریک مساعی میان محققان در زمینه علوم، تکنولوژی، و انجمنهای پزشکی است. 2collab به منظور استفاده محققان در موسسات دانشگاهی، دولتی و موسسات دارای سه امتیاز و ویژگی اساسی است:

- نشان گذاری آنلاین و مدیریت ارجاعی
  - ایجاد گروهها - برای اشتراک با شبکه های موجود یا ساختن شبکه های جدید
  - شبکه ای کردن، پیدا کردن، ارزیابی و آغاز ارتباط با افراد جدید
- در بخش های ذیل در سایت نشان می دهد که به عنوان یک پژوهشگر، کتابدار و روزنامه نگار لازم است چه چیزی را درباره 2collab بدانیم؟
- پژوهشگر با کلیک روی لینک زیر demo را مشاهده فرمایید.
- http://www.info.scopus.com/media/research_04/research_04.html
- کتابدار با کلیک روی لینک زیر demo را مشاهده فرمایید.
- http://www.info.scopus.com/media/librarian_04/library_04.html
- روزنامه نگار با کلیک روی لینک زیر demo را مشاهده فرمایید.
- http://www.info.scopus.com/media/press_11/press_11.html

مزایای استفاده از 2collab

- ذخیره کردن، دسته بندی کردن و مدیریت اطلاعات نشانه گذاری شده تحقیقاتی و قابل دسترس شدن از یک مکان،
- کشف مطالب تحقیقاتی جدید،
- به اشتراک گذاشتن و شناسایی اطلاعات با کیفیت،
- جلوگیری از تجربه های تکراری و استفاده های آموزشی و انتقال تجربیات همکاران به یکدیگر،
- تشریک مساعی بدون استفاده از پست الکترونیک،
- مورد تاکید قرار دادن آخرین مقاله یا حوزه تحقیقاتی،
- استخراج مجموعه های مورد توجه متخصصان،
- شکل دهی گروه های بحث چه در گروه های خاص و یا در اجتماع های علمی گسترده تر.

2collab به عنوان یک سایت نشانه گذاری اجتماعی عمل میکند جایی که شما میتوانید منابع اینترنتی مورد علاقه خود را ذخیره و دسته بندی کنید- مثل مقالات تحقیقاتی از ناشرین، بلاگ ها، وب سایت ها و غیره.

سپس میتوانید در گروههای تخصصی و یا عمومی نشانه گذاریهای خود را با دیگران مثل همکارانتان، تیم تحقیقاتی و یا محققان دیگر در رشته تخصصی به اشتراک بگذارید. اعضای گروهها میتوانند با اضافه کردن ستاره و نظرات به ارزیابی منابع یکدیگرپردازند.

^۴ - رقیه دهستانی. (کارشناس کتابخانه دانشکده علوم پایه دانشگاه فردوسی مشهد)

2collab یک سرویس رایگان درسایت السویر است و توسط تیم فنی Science Direct و Scopus پشتیبانی میشود.

برای اطلاع از آخرین تغییرات در مورد ویژگیها و امتیازات 2collab روی پیوند زیر کلیک کنید.

<http://blog.2collab.com>

معرفی کتابهای الکترونیکی کتابخانه دانشگاه پنسیلوانیا^۵

<http://onlinebooks.library.upenn.edu>

این صفحه بخشی از سایت کتابخانه دانشگاه پنسیلوانیا می باشد و در برگیرنده بیش از ۲۵ هزار عنوان کتاب الکترونیکی است. این سایت به صورت مرتب روزآمد می شود. در صفحه اصلی مکانی برای جستجوی فهرست کتابها در نظر گرفته شده است. به عنوان مثال با ورود به قسمت search our listings می توان براساس دو فیلد پدید آور و عنوان جستجو را انجام داد. مثالهایی نیز برای راهنمایی کاربر بیان شده است. همچنین می توان براساس عنوان، موضوع و یا پدید آور به جستجو پرداخت. و یا در قسمت subjects می توانید با وارد کردن موضوع مورد نظر خود به فهرستی از کتابهای هم موضوع دسترسی یابید. همچنین می توانید از نمایه الفبایی موضوعی که در این سایت قرار گرفته استفاده کنید. جستجو براساس شماره راهنما (رده بندی کنگره) نیز قابل انجام است. به عنوان مثال رده P شامل کتابهایی در موضوع زبان و ادبیات و رده J مربوط به کتابهایی در زمینه علوم سیاسی می باشد.

در این سایت تعدادی پیابند نیز به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار گرفته که شامل مجله، نشریه، روزنامه و ... می باشد. برای جستجو در این قسمت، می توان هم از طریق عنوان پیابند و هم از طریق نمایه الفبایی - موضوعی وارد شد.

کتابهایی که تاکنون جوایزی را دریافت کرده باشند به طور جداگانه قابل دسترسی هستند. با ورود به قسمت book links More می توان به لینکهای مشابه دیگری که دسترسی به کتابها را آسان می سازد، دست یافت. مثلا اگر وارد سایت Digital book index شوید، به بیش از ۱۴۰ هزار عنوان کتاب الکترونیکی تمام متن که ۱۰۰ هزار عنوان آن رایگان است، دسترسی پیدا می کنید. ابتدا با وارد کردن اطلاعات مختصری، به شما اجازه ورود به صفحه جستجو داده می شود و با انتخاب هر کدام از روش های جستجو می توانید به کتابهای مورد نظر خود دست یابید.

در قسمت Publishers of electronic and online books فهرستی الفبایی از نام ناشرینی قرار داده شده است که در زمینه کتابهای الکترونیک فعالیت دارند. در صفحه هر ناشر عناوین کتابهای مربوط به آن ناشر همراه با جزئیاتی مربوط به کتاب و قیمت آن ارائه شده است.

---

^۵ - لادن قزلی (کارشناس ارشد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

تصاویر ماهواره ای گوگل و پیامدهای امنیتی آن^۶

امروزه با پیشرفت علم و فناوری های جدید همچون سیستم های ارتباطی راه دور نظیر موبایل، سیستم های جی پی اس (سیستم موقعیت یاب جهانی) و نرم افزارهای اینترنتی گوناگون نظیر گوگل ارث و زمین مجازی ام اس ان این امکان را به کاربران می دهد تا به راحتی به اطلاعاتی که پیش از این محرمانه و طبقه بندی محسوب می شد، دسترسی داشته باشند.

- سرویس تصاویر ماهواره ای گوگل:

سرویس های نقشه گوگل و گوگل ارث (google earth & google map) دو سرویس جدید هستند که با استفاده از آنها می توان به صورت رایگان به نقشه یا عکس ماهواره ای از هر نقطه از جهان دسترسی پیدا کرد. وضوح برخی از تصاویر ماهواره ای گوگل خیره کننده است، به کمک ابزار زوم می توان جزئیات خانه ها و حتی خودروها را مشاهده کرد. برای دسترسی و آشنایی اولیه با سرویس یاد شده ابتدا باید به آدرس earth.google.com رفت. برای بهره مندی از سرویس یاد شده باید یک فایل اجرایی حجیم موسوم به google earth.exe را روی رایانه بارگذاری کرد. که حدود ۱۰ دقیقه طول می کشد. این نرم افزار دارای سه نسخه است که نسخه نخست رایگان و دو نسخه دیگر دارای هزینه است. تصاویر ماهواره ای این سرویس هر ۱۸ ماه یک بار به روز می شوند و لذا ساختمانهای جدید در این عکسها قابل مشاهده نیستند.

- سرویس زمین مجازی ام اس ان:

برای استفاده از سرویس زمین مجازی ام اس ان نیاز است که کاربر از سرویس های اینترنت بی سیم سود ببرد. بدین ترتیب که با استفاده از نرم افزارها و فناوری های مکان یاب و موقعیت یاب اینترنتی، مکان و موقعیت او در نقشه مشخص شود. از این پس موقعیت کاربر به طور دائم به سرویس زمین مجازی ام اس ان اعلام خواهد شد. تصاویر دریافتی در این نرم افزار نسبت به گوگل طبیعی تر بوده و سه بعدی می باشد.

واکنش های جهانی:

از زمان ارائه خدمات این نرم افزارها، مقامات کشورهای مختلف جهان نگرانی خود را در مورد نمایش بسیاری از مکان های محرمانه و حساس خود اعم از ساختمان های دولتی، تاسیسات نظامی و دیگر مکانهای مهم و نیز پیامدهای امنیتی آن به شیوه های گوناگون اعلام کردند. در رابطه با آمریکا اخیرا مشخصات جالبی از منطقه معروف ناحیه ۵۱ نشان داده شده است. این کشور که به مدت ۵۰ سال مشکوک به انجام آزمایشهای فوق سری توسط نیروی هوایی آمریکا بر روی تکنولوژیهای پیشرفته بوده است، امروز از طریق این سرویس ها فاش گردیده است یکی از آخرین محصولات این منطقه هواپیمای شکاری F117 بوده که قابلیت مخفی ماندن از دید رادار را نیز دارد. بنابراین تصاویر ماهواره ای گوگل از تاسیسات نظامی، فرودگاه ها، بندر و ساختمانهای دولتی می تواند مساله ساز باشد.

لذا مخالفان شرکت گوگل خواستار سانسور، حذف یا غیر واضح کردن این امکان نظامی در نقشه های ماهواره ای شده اند. در مقابل این مخالفان رئیس مرکز اطلاعات دفاعی بر این باور هستند که وجود چنین اطلاعاتی هر چند اندک می تواند کمکی باشد به سازمانهای تبهکار، چرا که آنها می توانند این اطلاعات را با داده های دیگر ترکیب کرده و اطلاعات سودمندی را به دست آورند.

^۶ - معصومه صالحفر (کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

<http://vigilant.tv/article/3207>

این مقاله ترجمه ای است از مطلب موجود در سایت زیر:

GOOGLE Knoll چیست؟^۷

GOOGLE Knoll ابزار جدید شرکت گوگل و رقیبی برای ویکی پدیا تلقی می‌شود. این سرویس در حقیقت یک دایره‌المعارف اینترنتی جدید و رایگان است.

این سرویس جدید گوگل چند تفاوت عمده با ویکی پدیا دارد. از جمله اینکه مشخص می‌کند که نویسنده اصلی مقاله چه کسی است. همچنین می‌توان به واسطه تبلیغات شبکه هوشمند فرصتی برای کسب منافع مالی ایجاد نمود. البته تغییرات بی نام و نشان ویکی پدیا، مقالات آن را از حیث صحت بیش از پیش آسیب‌پذیر کرده است. در google Knoll به هیچ وجه امکان ویرایش وجود نخواهد داشت بلکه تمام وظایف ویرایشی و تنظیمات به وسیله نویسندگان مقالات صورت می‌گیرد.

تلاش گوگل آن است که با سهم‌نمودن نویسندگان در سود حاصل از تبلیغات این مقالات، آنها را به نوشتن ترغیب کرده و با ایجاد این انگیزه دایره‌المعارفی غنی از مقالات کاربران را برای شرکت فراهم آورد. این دایره‌المعارف می‌تواند به عنوان یک ابزار مفید در کلاسهای درس، مورد استفاده اساتید و دانشجویان قرار گیرد.

---

^۷ - سمانه رحمانی (کارشناس کتابخانه دانشکده هنر نیشابور)

موتور جستجوی مجله های آنلاین^۸

موتوی جستجوی OJOSE (online Journal Search engine) یک موتور جستجوی رایگان علمی می‌باشد که کاربر را قادر می‌سازد سولات خود را تنها با یک عبارت جستجو از پایگاه‌های مختلف اطلاعاتی جستجو نماید. در این موتور جستجو کاربر می‌تواند انتشارات علمی مانند مقاله مجلات، گزارشهای تحقیقاتی، کتابها و غیره را از طریق ۶۰ پایگاه اطلاعاتی مختلف بازیابی، دانلود و یا خرید کند.

زبان بیشتر این پایگاه‌های اطلاعاتی انگلیسی است، اما با امکانی که در این موتور جستجو فراهم آمده، می‌توان کلید واژه مورد نظر خود را به تمامی زبانهای زنده دنیا ترجمه کرد.

برای جستجو در این موتور جستجو ابتدا باید کلید واژه مورد نظر را در قسمت Look for وارد نمایید. در این قسمت می‌توانید از عملگرهای بولی and /or/ not استفاده نمایید و اگر در بین دو کلید واژه از هیچ عملگری استفاده نشود، به منزله استفاده از عملگر and می‌باشد.

در مرحله بعد باید پایگاه اطلاعاتی موردنظر خود را انتخاب نمایید، به این صورت که با کلیک بر روی دایره کنار نام پایگاه‌های اطلاعاتی می‌توانید آن را انتخاب کنید.

از جمله پایگاه‌های اطلاعاتی موجود در این موتور جستجو می‌توان به اریک، مدلاین، اسکوپوس و... اشاره کرد. همچنین سایت مجله های ناشرین معتبری همچون السویر، بلک ول، آکسفورد، اشپرینگر، وایلی و .... از طریق این سایت قابل جستجو می‌باشد.

علاوه بر موارد فوق امکان جستجو در کتابهای آنلاین و منابع مرجع نیز از طریق این موتور جستجو امکان پذیر می‌باشد.

---

^۸ - لادن قزلی (کارشناس ارشد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

کنترل اینترنت: مراقبت از کودکان^۹

من و همسر در اکتبر سال گذشته صاحب دختر زیبایی شدیم. در حالیکه یک روز صبح مراقب او بودم ذهنم پریشان شد من فکر کردم که اگر بزرگ شود چه خواهد شد. مطمئناً مهارتهای کامپیوتریش وقتی که نوجوان شود از من بهتر خواهد شد (یا حتی زودتر) چون بسیاری از متخصصان کودکانی دارند که از اینترنت استفاده می کنند من به این فکر افتادم که ببینم چگونه ما به عنوان والدین می توانیم از کودکانمان در برابر بسیاری از خطرات اینترنت محافظت کنیم اکثر ما از بخش تاریک اینترنت آگاهیم آیا اکثر ما می دانیم که چگونه از کودکانمان در برابر این بخش تاریک و مشکلات آشکار آن مراقبت کنیم؟ پیش بینی اینکه اینترنت در ۱۰ سال آینده به چه شکلی خواهد بود وحشتناک است فکر کردن درباره نیاز دخترم به حفاظت مخصوصا برای شکارچیان بچه ها ترسناک است. من به قدر کافی از حضور وی در جامعه می ترسم چه برسد به درهای بسته در کامپیوتر شخصی خانه در ۱۰ سال آینده از چه چیزی استفاده خواهد کرد؟ فعلا من در خانه اینترنت ندارم ولی شاید در آینده بخواهم داشته باشم هم چنانکه تکنولوژی پیشرفت می کند من مطمئنم که مانند تلفن استفاده از آن اجتناب ناپذیر است.

من می خواهم از خانواده ام از در معرض قرار گرفتن این باتلاق بصری و شکارچی های اینترنت محافظت کنم. بنابراین من به کسانی که می خواهند از خانواده شان در برابر خطرات اینترنت محافظت کنند، رهنمودهایی زیر را پیشنهاد می کنم.

۱. وقتتان را با کودکان بگذرانید تا مطمئن شوید که قربانی نمی شود. این شامل گذراندن زمان با آن ها وقتی که از اینترنت استفاده می کنند، می شود یک روش برای فهمیدن مسیری که کودک می رود گذراندن بیشتر وقت با اوست. گفته می شود بهترین روش برای رسیدن به زمان کیفی با کودکان، گذاشتن وقت کمی با آنهاست.
۲. نرم افزار خاص بخريد بعضی نرم افزارها کلمات خاص که سوال برانگیز هستند را سانسور می کنند چنین برنامه هایی مفید می باشند زیرا نمی توان همیشه با کودکان بود.
۳. بهره گیری از منابعی که در اینترنت وجود دارند برخی از این منابع عبارتند از:

<http://www.netparents.org>

منبعی برای والدین است که از اینترنت استفاده می کنند این سایت درصدد است تا منابعی را برای آن دسته از والدینی که می خواهند کودکان را از منابع آن لاین نامناسب حفظ کنند فراهم نماید.

Librarians guide to cyberspace for parents and kids

www.ala.org/parents/greatsites/

این سایت که توسط انجمن کتابداری امریکا منتشر گردیده شامل ۵۰ سایت بزرگ برای کودکان و والدینشان است. این سایت ها به علت جالب بودن، سرگرم کننده بودن و آموزشی بودن انتخاب شده اند.

Parents Guide to information super high way

www.childrenspartnership.org/parentguide/parentguide.html

این سایت شامل قوانین و ابزارهایی برای خانواده های آنلاین است. این سایت معرفی قدم به قدم دنیای کامپیوتر و شکل های جدید محیط و رسانه است. این ابزارها در مدرسه و خانه می توانند استفاده شوند. این سایت از دید والدین حرف می زند و چگونگی استفاده از سایت را مشخص می کند.

^۹ - فریبا شگفته (کارشناس مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد) - این مقاله ترجمه بخشی از مقاله زیر می باشد:

Platform for internet content selection (www.w3.org/ptcs)

این سایت شامل اطلاعاتی از ائتلاف چند شرکت است که برای توسعه راه حل های فنی در جهت حفاظت از کودکان کار می کنند. اگر چه برای کمک به معلمان و والدین برای کنترل طراحی شده این سایت شیوه های طبقه بندی کردن را در اختیار می گذارد.

Child safety on the Internet (www.voicenet.com/~cranmer/censorship.html.)

این سایت تلاش های اخیر در آمریکا برای سانسور کردن و محدود کردن تبادل آزاد اطلاعات را روی اینترنت نشان می دهد. مطالب کلیدی در این سایت را می توان اینگونه بیان کرد.

۱- ما نگرانی های به حق والدین، معلمان، کتابداران، مدیران مدرسه و دیگران را نسبت به مواد مربوط به بزرگسالان در اینترنت که ممکن است کودکان به طور تصادفی یا عمدی به آنها دسترسی پیدا کنند را درک می کنیم.

۲- راه های موثری برای رسیدگی به مشکل مواد نامناسب و ناخواسته وجود دارد و به کودکان و دانش آموزان در همه سنین اجازه می دهد که در تجربیات آموزشی مثبت در اینترنت شرکت کنند.

۳- والدین می توانند به کودکانشان رفتار سالم در اینترنت را آموزش دهند همچنانکه به آنها یاد می دهند چگونه با خطرات موجود در دنیای واقعی مواجه شوند.

۴- مدارس باید سیاست های قابل قبولی را توسعه دهند که رهنمودهای واضحی برای رفتار قابل قبول و غیر قابل قبول ارائه دهد.

۵- والدین نگران باید نرم افزار قفل گذار برای کنترل دسترسی به سایتهای نامناسب نصب کنند.

Safesurf سازمانی است که به ایجاد امنیت شبکه برای کودکان اختصاص دارد. همچنین این گروه یک سیستم نمره گذاری را ارائه داده است. (www.safesurf.com/index.html)

اصول اساسی safesurf عبارتست از: ما معتقدیم که باید استانداردها در فضای مجازی اجرا شوند. کودکان باید در اینترنت محافظت شوند. والدین باید این انتخاب را داشته باشند، که کودکانشان را همانطور که مناسب می بینند بزرگ کنند. جامعه آنلاین از فرهنگ های بسیار مختلف از سراسر جهان ایجاد می شود. بدیهی است نظرات در سطوح قابل قبولی متفاوتند. اختیار و انتخاب والدین محترم تنها پاسخ به این مشکل است. تنها راهی که به آزادی انتخاب خواهیم رسید، به کار بردن استاندارد درجه بندی اینترنت است این سایت همچنین نرم افزاری را جهت دانلود دارد.

Cyberangels(<http://www.cyberangels.com/>)

اظهاریه این گروه این است: "اختیار دادن به کاربران اینترنت از طریق آموزش بهداشت اینترنت" هدف اصلی cyberangels آموزش به کاربران جدید وبی تجربه در همه جنبه های بهداشت اینترنت است.

۴- هدف این گروه عبارتست از: (۱) حفاظت کودکان از شکارچیان آنلاین

(۲) آموزش و آگاهی رسانی و جلوگیری از جرایم اینترنتی

(۳) کمک به توقف داد و ستدهای آنلاین و تصاویر تحریک آمیز برای کودکان

(۴) حمایت از قربانیان به دام افتاده و آزار دیده آنلاین

از درجه بندی سایت ها آگاه باشید این درجه بندی مانند چیزی است که برای فیلم ها استفاده می شود. همچنانکه زمان می گذرد احتمالاً جایگزین های دیگری برای تامین سلامت در اینترنت کشف می کنم شاید روزی سیستمی

داشته باشیم که با صدا فعال شود، صدا را تشخیص دهد و دارای هوش مصنوعی باشد. چنین سیستمی شاید به عنوان نگرهبانی برای حفاظت از خانواده هایمان از خطرات اینترنت عمل کند.

تا زمانی که بتوانیم چنین سیستمی را ایجاد کنیم می بایست به طور ساده کارهای خودمان یعنی همان روش قدیمی راهنمایی و هدایت والدین را در پیش داشته باشیم.

آشنایی با چند سایت در زمینه معماری و شهرسازی^{۱۰}

در راستای گسترش روزافزون مراکز آموزش عالی در رشته های عمران، معماری و شهرسازی در این بخش به چند سایت فارسی در این حوزه اشاره می شود.

www.afshinsalari.com

آموزش دروس تخصصی عمران:

وب سایت آموزشی دروس تخصصی عمران همراه با نرم افزارهای مربوط، آزمون های مرتبط، جزوات درسی، سوالات امتحانی و بانک اطلاعاتی در مورد رشته مهندسی عمران

www.iransaze.com

وب سایت تخصصی مهندسی عمران

در این سایت می توان به مطالب مرتبط با مهندسی عمران از قبیل مقالات تخصصی و صنفی، نقشه و جزییات ساختمانی، کتاب و جزوات رایگان فارسی و لاتین، نرم افزارهای تخصصی و غیر تخصصی مهندسی عمران، نمونه سوالات آزمونها و امتحانات مهندسی عمران، اخبار عمرانی، فیلم و عکس آموزشی، و بسیاری مطالب مفید دیگر دسترسی پیدا کرد.

www.iranonline.com/Architecture/index.html

مهندسان ایران

شامل مقالات متعدد در رشته های عمران، معماری، برق و ... می باشد

www.architect.nemoneh.com

معمار و معمار نمونه

دارای مطالب متنوع در زمینه معماری می باشد.

---

^{۱۰} - زهرا قدمگاهی (دانشجوی رشته کتابداری و کارمند مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

معرفی پایگاه^{۱۱} E-PRINT Network

<http://www.osti.gov/epsearch/>

فعالیت این سایت از سال ۱۹۹۰ آغاز شده است و شامل مقالات تمام متن، و نیز چکیده مقالات است. پوشش موضوعی آن شامل: بیولوژی، پزشکی، بیوتکنولوژی، شیمی، کامپیوتر، علوم مهندسی و فیزیک، سوخت فسیلی، منابع انرژی تجدید شونده، و ... می باشد.

جستجو به صورت ساده، بر اساس نام نویسنده، عنوان و موضوع قابل انجام است.

همچنین در این سایت امکان انتخاب پایگاههای مختلف موضوعی و نیز انتخاب سازمانها، دانشگاههای تحت پوشش نیز امکانپذیر است. منوی Help در تمام صفحات می تواند یک راهنمای کامل برای مراجعان باشد. در بخش about us توضیحات مفصل و جامعی در خصوص سایت و امکانات آن ارائه شده و نیز پاسخ سوالات احتمالی را نیز می توانیم بیابیم.

نتایج جستجو به تفکیک هر موسسه و یا دانشگاه نمایش داده می شود. چنانچه نماد pdf, html در کنار عنوان باشد متن کامل مقاله را می توانیم در اختیار داشته باشیم، در غیر اینصورت تنها به چکیده و اطلاعات کتابشناختی مقاله ها در این سایت دسترسی می باشد.